

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Zarządzanie ryzykiem i odporność rolnictwa należą do najważniejszych kwestii w toczącej się dyskusji na temat kształtu WPR po roku 2020, a reforma tej polityki wymaga dogłębnej refleksji nad jej wpływem na odporność systemów rolniczych. Obecnie przygotowywane reformy WPR obejmują decyzje, czy i jak dużo zainwestować w odporność systemów rolnictwa i jaką kombinację trzech strategii odporności (stabilność, adaptacyjność, zdolność do transformacji) wybrać. Kwestie te wymagają refleksji i odpowiedzi na pytanie, czy aktualne i planowane projekty WPR i innych polityk wspierają czy ograniczają odporność systemów rolniczych. Podczas gdy niektóre systemy rolnicze, takie jak mleczarstwo, otrzymują stosunkowo większe wsparcie niż inne sektory z funduszy WPR, niewiele wiadomo, jak WPR oddziałuje na mniej wspierane systemy. W Polsce jednym z systemów rolnych najmniej korzystającym z polityki WPR jest sektor warzywno-owocowy.

Europejskie systemy rolnictwa stoją przed szerokim spektrum zagrożeń: ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i instytucjonalnych. Aby poradzić sobie z tymi zagrożeniami, niezbędny jest dogłębny wgląd w mechanizmy odporności. Teoria odporności (ang. resilience) pochodzi z ekologii i teorii systemów, ale ostatnio jest wykorzystywana także w ekonomii, politologii i teoriach zarządzania. Teoria odporności zapewnia interdyscyplinarną podstawę do badania zdolności złożonych systemów społeczno-ekologicznych do radzenia sobie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami środowiska. Jednakże, do tej pory wyróżnione ramy odporności zastosowane w systemach rolniczych nie rozróżniają różnych typów odporności, takich jak stabilność, zdolność adaptacji i transformacji. Istniejące ramy teoretyczne nie uwzględniają w wystarczającym stopniu wzajemnego oddziaływania wielu procesów i aktorów systemów rolniczych. Proponowane badanie koncentruje się na identyfikacji rozwiązań i procesów politycznych mających wpływ na odporność systemów rolniczych, przy użyciu wskaźników opracowanych w nowym narzędziu Resilience Assessment Tool (ResAT).

Biorąc powyższe pod uwagę, głównym celem naukowym badania jest ocena wpływu Wspólnej Polityki Rolnej na odporność polskich systemów rolniczych z punktu widzenia stabilności, adaptacyjności i zdolności do transformacji, na przykładzie sektora owoców i warzyw.

Aby osiągnąć cele projektu, wybrano metodę studium przypadku. Wykorzystane zostanie podejście „bottom-up” i „top-down”. W podejściu „bottom-up” celem jest zbadanie wpływów politycznych, jakich doświadczają aktorzy (rolnicy, decydenci polityczni i inne zainteresowane strony). Umożliwi to obserwację wyników wdrożonej polityki, które mogą różnić się od pierwotnych zamierzeń, badanych w podejściu „top-down”. Pozwoli również ocenić, w jaki sposób potrzeby sektora są zaspokojone przez bieżące wdrażanie polityki oraz w jakim zakresie proponowane zmiany w polityce odpowiadają na te potrzeby.

W badaniu wykorzystane zostaną poniższe techniki badawcze:

- a) Analiza dokumentów strategicznych za pomocą narzędzia Resilience Assessment Tool (ResAT). Metoda obejmuje następujące etapy: identyfikację głównych wyzwań sektora owoców i warzyw w Polsce na podstawie przeglądu literatury, dobór dokumentów i przygotowanie bazy danych, analizę, interpretację i prezentację graficzną wyników.
- b) Analiza statystyczna: przeanalizowane zostaną fundusze związane z różnymi działaniami WPR, aby zweryfikować, w jakim stopniu cele zadeklarowane w polityce są wspierane z budżetu przeznaczonego na ich finansowanie.
- c) Forum hybrydowe: wyniki osiągnięte w projekcie zostaną omówione z przedstawicielami różnych zainteresowanych stron systemu rolnego w ramach podejścia opartego na uczestnictwie, tj. w formie forum hybrydowego.
- d) Wywiady z interesariuszami